

Izhaja po dvakrat na mesec ali 24 krat na leto v Ljubljani, kedar ga prebere in ne konfiscira policija.

Vrednik Jakob Aléšovec.

Posamezne številke se dobivajo, če jih kaj ostane, po 15 kr. v administraciji, Ključaničarske ulice (pod mestnim trgom) št. 3 v II. nadstropji.

Veljá celo leto 3 gld., pol leta 1 gld. 50 kr. in četrť leta 80 kr. za vsacega brez ozira na stan, narodnost in vero.

Kdor ga bere in ga ni kupil, se bo, ako se zasači, ostro kaznoval.

Strašno potrtega srca, objokanih oči in kisló skremženega obraza naznanjava podpisana, da so tako razupite in slavno znane

„proklete grablje“

30. junija nesrečnega leta 1879 po daljem bo-
lehanji po svoji lastni krivdi na „rotovžu“ v
Ljubljani žalosten konec vzele.

Pogreb je bil še tisti dan, kakor je videti
na zadnji strani tega lista.

Bilje so se že in se bodo še pele po raznih
krčmah in veselih družbah, kjer se pretaka tudi
mnogo solz iz vinskih jagod in ječmenovega soka.

Podpisanima je ta nenadomestljiva zguba
kar sapa zaprla, da ne moreta drugega reči, ko
da se priporočata milovanju usmiljenim ljudem,
ker zgubila sta največo zanesljivo podporo.

V Ljubljani dan po propadu.

Korelj Dežman in „Brencelj“,
zapuščeni siroti.

Idrija in slovenski duh.

Dogodba kratko pred volitvami.

Idrija se gre sprehajat in v hudi vročini hladit po
svojih zelenih gozdih, kar zagleda tam lepega, bradatega,
čvrstega moža, ki nevoljno gleda v mesto. Pogled njegov

Idriji ne obeta nič dobrega, zato pristopi k njemu in prične
se ta-le pogovor med njima.

Idrija. Kdo si in kaj nameravaš tukaj, tujec?

Slovenski duh. Jaz sem slovenski duh in bom to nem-
čursko gnjezdo, v katerem se je Dežman rodil, v zemljo
pogreznil.

Idrija. Oj grozni duh, ali se tvoje srce ne da omeh-
čati? Premisli, da bo z nemčurji vred poginilo tudi veliko
narodnjakov. Ali ne boš zavoljo teh prizanesil onim?

Slov. duh. Če bi jih bilo veliko, morda.

Idrija. Mesto ima čez 70 volilcev. Ko bi jih bilo 50
narodnih —

Slov. duh. Prizanesem zavoljo teh poštenih vsem drugim.

Idrija. Če bi jih bilo pa le 40, kaj potem?

Slov. duh. Prizanesem vsem.

Idrija. Kaj pa, ko bi jih bilo le 30?

Slov. duh. Naj bo prizanesem, če jih je tudi le 30.

Idrija. Ker si že tako milostljiv, te smem prositi še
prizanesljivosti, če jih bo le 25?

Slov. duh. Med 70 jih je 25 jako malo, pa bodi
prizanešeno zavoljo njih vsem.

Idrija. 20 bi jih bilo premalo —

Slov. duh. Res, premalo, a naj bo, če jih je le 20,
prizanesem vsem.

Idrija. Za 15 si že ne upam prositi.

Slov. duh. No, le imenuj mi jih, pa bom še tudi
prizanesel mestu.

Idrija. Blagi duh, naj štejem, kakor hočem, ne
spravim jih več skup, ko 10. Zavoljo pičlega števila teh
pač ne boš milostljiv vsem drugim?

Slov. duh. (po nekolikem premišljevanji). Naj bo še
za ta pot. Toda to jim povej, da, kedar bo le eden
manj, se bo pogreznilo mesto tvoje. Drugič pa
ne bom tako prizanesljiv, pogubil bom mesto, če bo le 10
nemčurjev v njem.

Pavliha.

Tisti Preširnov Francé, ki je zdaj na Breznici za župana, mi je prej enkrat, ko sem se bil namenil na Dunaj, rekel: „malo počakaj no, da bom še jaz šel, greva skup.“ Sem pa res še par dni počakal, da so bile vse volitve pri kraju, potlej pa grem k njemu in ga prašam: „No, Francé, kdaj bova šla? Jaz sem že napravljen.“ — „Ej, kaj se boš norca delal“ — zareži Francé — „saj veš, kako neumen je naš kmet. Pošlje na Dunaj tistega grofa, ki je že tako tam kuhan in pečen, ne pa mene, ki še nikdar tam nisem bil, pa bi si vendar mesto rad ogledal in enkrat med veliko gospodo sedel.“

Se vé, da s Francetom na ta način ni bilo nič, toraj bi bil moral prav sam iti. To je pa dolgočasno, zato pre-mišlujem, kje bi dobil tovarša, kar mi pride na misel Dež-manov Korelj; čeravno ga nimam prav rad, je za družbo vendar bolji ko nič; se vsaj lahko pogovarjava kaj o „prokletih grabljah“. Stopim toraj k njemu in ga najdem, ko ravno ves razburjen po sobi gori in doli hodi, pesti dela in v enomer kakor blazen kriči: „te proklete grablje!“ V te je tako zamišljen, da mene še le zagleda, ko z marelo ob tla potrkam.

„No, greva na Dunaj ali ne?“ — ga prašam, ko vidim, da je ves preplašen.

„Kam bom šel brez grabelj!“ — je njegov žalosten zdihljaj.

„Ej vraga, pa ne, da bi ti jih bili zlomili!“

„So mi jih já!“ — odgovarja zamolklo in se pripravlja za jok.

„Kdo ti jih je zlomil?“

„Ljubljancani,“ — odgovori in se spusti res v jok, jaz pa, spoznavši, da ne bo nič z njim, se napotim proti Dunaju sam. Kar se spomnim še Vestenekovega Frénceljna v Litiji, kterega lahko sabo vzamem, da ga ne bo strah samega. Pa ta je bil še le, ta! Kar tulil je jeze in valjal se po tleh in komaj sem dobil od njegova odgovor, iz kterega sem pa le toliko zvedel, da se je tudi njemu vse pokazilo, ker mu gorenjska in notranjska mesta niso dala dosti glasov, da bi z njimi mogel priti do Dunaja.

Tako tudi s tem ni bilo nič, moral sem sam iti na Dunaj in tam poiščem svojega starega prijatelja Kromarjevega Franceta. Dobim ga, pa kakega! Tako je divjal, upil in razsajal, da si ni nihče k njemu upal, lončeni ribniški bas je ležal ves potr in zdrobljen na tleh, mene pa še poznal ni. Če bo prišel ob pamet, ga imajo dolenjska mesta na vesti.

Ker vidim, da tudi s tem nič ni, se kar tiho zmuznem in ko na cesti pre-mišlujem, kam bi vkrenil, zagledam Stremajerja, ki memo mene šepá z jako kislim obrazom.

„Ej, glej ga no, Stremajer“ — spregovorim jaz — „kaj se ti je pa zgodilo, da si šepast?“

„Padel sem“ — odgovori ječaje in se prime za koleno, ki ga je moralo zelo boleti.

„Kje pa?“ — poprašujem jaz radoveden.

„Tam v Lipnici na Štajarskem“ — odgovori tužno.

„Si gotovo lezel po poslanski lojtri, je-li?“

On prikima žalosten, jaz pa mu rečem:

„Prav ti je, vidiš! Zakaj pa laziš po lojtrah, ktere so drugim pristavljene? Vesel bodi, da se nisi ubil, ampak

le hudo vdaril. Boš li mogel še dalje sedeti na minister-skem stolu?“

„Silil se bom, dokler bo šlo,“ — reče in stisne zobe skup, kakor da bi ga prav bolelo.

„Ali si padel sam, ali še kdo drugi tvojih tovaršev?“

„O, še dva — ne, trije“ — odgovori s takim glasom, kakor deček, ki ni šibe dobil sam, ampak še drugi z njim vred.

„In kateri so ti trije?“

„Glazar, Klumecki, Horst,“ — jih našteje Stremajer na prste.

„Vsi moji znanci. Grem brž pogledat, kako se jim godi,“ — pravim jaz in pustim Stremajerja na cesti, naj si pomaga domu, kakor more.

Vse tri one najdem na ministerskih stolah strašno obvezane in zavite. Vsakemu se pozna, da se je moral hudo vdari po padcu. Meni se reveži kar smilijo, zato rečem:

„Kako ste vendar nespametni, da tako potolčeni še sedite na ministerskih stolah! Mar bi šli v posteljo, to bo dobro délo vam in vsem avstrijskim narodom.“

„Saj bomo šli, komaj čakamo, da cesar nazaj pride na Dunaj,“ — je odgovor vseh treh.

Na to jaz ne rečem nič drugega, ko da prosim na tihem Boga, da bi jih v tem sklepu potrdil, in grem — kam? bom že drugi pot povedal.

Rešpehtarjova kuharica.

Per tistem rešpehtarji, k' sem ta zadnji bart o njih pravla, ni blo dolg za obstat, zato mi je blo glih prov, de mi je Žefa avsrhtala, de ima en prov fest plac zá-me, pa ne v Iblan, ampak tam na Štajarskem v Celj, k' je ena čist tajč štat.

„Kaj pa so za en rešpehtar tist, k' nej grem k njim?“ — sem prašala Žefo, zato k' ne grem k vsakmu, more že en belj voreng bit.

„O, en prov fajn gospod so, niso rešpehtar“ — reče Žefa — „ampak ta največ dhoven v Celj, še več kakor en fajmošter.“

„No, to bo pa že en dober plac“ — rečem jest — „so gotov tud en voreng gospod.“

„O ja“ — reče Žefa — „tud lon bo voreng, te že smem jest zagvišat. Sej b' šla sama, če b' ne bla glih per en familji, k' se bo zdej ta mlada frajla omožila in morem jest še šenkenge čakati. Le pejd ke, boš vidla, de te ne bo greval.“

Tok sem pa brž avfkindala in k' je tist cajt pretekkel, sem se po ajzelpon peljala v Celje. Po pot sem še svoj tajč skup spravljala in štedirala, koko se bom forštelala. K s' panjofa dol stopim, sem mislila, de je res vse tajč, pa so ldje vse kransk al pa bindiš govorli. To se m' je mal čudno zdel, k' sem zmerej slišala, de je Celje tajč štat; pa m' je blo vender še belj prov, k' sama tajč ne znam dost več, koker tiste ibljanske frave, k' pravjo, de so tajčarce; „bodo ja tud gospod kej slobenarsk znal“ — si mislim in prašam po farovži. K' more toko bliz cerkve bit, mi ga ldje kmal pokažejo, jest stopim not in po štengah že pridejo toko en fajn gospod mi naprot in me nagovore:

„Pa ne, de bla ti Špela Šnitlih — ta nova kuharica, k' sem jo z Iblane vštetal?“

„Glih tista sem, nej ne zamerjo“ — rečem jest in jim roko kušnem.

Toko sva se eden ta drugmo forštelala, jest sem nastopila dinst in ne morem glih reč, de je bil hud. Samo to m' ni blo nič kej prov, k' Slobenarjev niso nič obrajtal, desglih imajo toko en slobenarsk ime, koker de b' človk rekel „Anton Vrečko“. Oni pa per tem imen preveč puštošov narde, de b' ga še človk kmal brat ne znal; kolk bi lohka tinte in cajta peršparal, če b' se podšribal vselej toko, koker se šika! Pa to men nič am ne gre, nej le sami zato gor gledajo.

Tačas je blo v Celj glih toko vse pokonc, koker v Iblan, kader tiste ta velke abortnarje za Dunej voljo. Ldje so sem ter ke letal, koker de b' norel, ta več tal je blo tajčarjov in pa meškurjov, ta manj tal pa Slobenarjov, kar je v Iblan narobe. Naš gospod, k' se jim tud „obt“ prav, so hodil k zicengam k obojim, kar jest nistem nič kej obrajtala, ker tak, k z obojmi drži, ni dost vreden; rekla jim pa nistem glih nič, k' nistem ota špetira.

Tolk sem zvedla od pekantarc, k' sem jih na plac dobila in ž njimi mal plavšala, kader se je prov zlo dām mudil, de se tud tukej ponujata dva kondidateln, eden, en jezičen dohtar, iz Dunaja, k' se mu prav mende „Ferrekerc“, za meškurje in tajčarje, en drug, en gvišen baron Berks, pa za Slobenarje. Za ta prvega so se pulil tajčarji, meškurji pa pjontarji, za ta družga pa dhovni gospodje in Slobenarji, zato sem jest mislila, de bodo naš gospod obt tud s ta drugmi potegnili, k' more vsak pošten dhoven gospod bit Slobenar glih toko, koker na Kranskem in povsod, ker so Slobenarji.

Popolne enkrat, k' glih ni blo nobenga družga tinstpota doma, pokličejo mene, mi dajo eno zapečateno šrifto in pravjo:

„Na, Špela, to nés ke v tisto dr karijo, ker drukajo naše ta nemške cajtenge.“

Polej mi pa povdo kam in jest rihtek nesem tisto šrifto v tisto potiko.

Ta drug dan pa me že vstav na plac ena Agnes, k' sem bla tam nardila ž njo pekontšoft, in me praša:

„Ti Špela, koga s' pa ti nesla včerej v tisto dr karijo?“ —

„Jest ne vem, je blo zapečaten, pa tud' nistem mogla brat, k' je blo tajč“ — je moj antvert cruk.

„Veš kaj“ — reče Agnes — „jest pa vem, koga je blo. Raj bi bla s tisto šrifto za večerjo podkurila, bi blo bolj. Boš že vidla, kaj bo s tega. Jest bi per takem oném še ne ota bit v dinst. Adijo!“

Se vé, de me je to strašno razjical, pa sem se vendar masala, de tist dan nistem nič rekla. Zvečer sem pa vendar vzela tist platec, k' je že drukon na miz ležal, in spuštairala iz njega tolk, de sem vedla, de so naš obtai fajmošter prov ofen po cajteng svaril, de ne volit slobenarskega kandidatelnja. To me je pa le še belj razjical, še spat nistem mogla in vso noč tuhtala, kaj jim bom zjuorej za frušteck narihtala.

Ta drug dan je pa peršlo več ldi, de nistem mogla ž njim sama šprehat; tist dan so ble tud volitve, zato je bil kosil za poznej zašafan in jest sem imela v kuhnji velik opravt, kó so rekli, de bo toko nekej ene pojedenge.

K' so peršli dām z dvema pravma muštacarjema, sem slišala, koko so tajč rekli:

„No, hvala Bogu, de je Ferrekerc zmagal, bindišarski pa padel! Samo 45 štım smo imel več, te sem jest perdobil s tistim pismom v cajteng, k' sem ga sam podšribal.“

Sej veste, de men rada kri zavré, zato skočim za gospodom s kuhovnico v rok po štengah in jih vstavim pa rečem:

„Vejo kaj, sram nej jih bo! Kakšen dhoven so pa Oni? Al niso brat tistga Matička, k' sta oba na slobenarsk zemlji rojena?“

„Boš tih, kavka“ — se zadero nad mano in vzdignejo palco. Pa jest, ne favlasta, vzdignem kuhovnico in govorim naprej:

„Jest nistem tolk štedirala, kakor oni, pa vender vem, kakšen tiček je tist Ferrekerc. Pa če b' tud ne bil tak, Oni b' vender ne smel za-nj delat, že zato ne, k' so ga perporočal sovražniki naše vere — liberaluhi. Oni so res en fajn gospod ja, nej gredo ke dol na Turšk kam, če jih bodo maral, al pa nej se oglasjo za fajmoštra slobenarskim renegatom, koker so Oni eden, Njih brat pa ta drug. Sej bo Dežman eno faro kje štiftal, tam bodo Oni na pravem plac. Jest Jih pa ne bom služila, tle imajo kuhovnico.“

S tem besedam jim vržem kuhovnico pred noge, poberelem svojo culo in grem na panjhof cuga čakati, de b' se peljala v Iblano. Agnes je to zvedla in peršla obšid vzet od mene in rekla, de sem prov strila. Preden se je pa ceh odpeljal, sem slišala še, koko so Celjan fajmoštru musko delal. Nej mu jo, sej so ga vredni, koker on njih.

Zdej imam pa že spet dinst, bom že povedata, kje. Adijo za ta cajt!

Dežman za svojimi grabljami.

(Poje se po napevu „Zagorski zvonovi“.)

Sem nesel na rotovž nemčurske nogé,
Da slišim zvoniti ljubljanske zvoné.

Ljubljanski zvonovi mi pa zapojó:
Da grablje proklete k pogrebu nesó.

Zvoniti bom pustil, škropiti pa ne,
Škropile jih bodo že moje solzé.

Jaz nekđaj sem bil še prav kranjski ves fant,
Sem nosil kamžolo, domač bil moj gvant.

Sloven'jo sem ljubil, za njo vasoval,
Za tujko ne maral, jo zaničeval.

Kar grablje proklete zagledal sem Vas,
Nemčurski se skremžil je brž moj obraz.

Sem slekel kamžolo, oblekel sem frak,
Krog sebe opasal nemčurski sem trak.

Na glavo poveznil sem pinjo strmó,
Si brke namazal z nemčursko mastjó.

Slovence sem črtit' na vso moč začel,
Ko grablje proklete sem v roko prijel.

Z nemčurji sem hodil, krog njih se lovil,
Pri tem pa mars'kako sem službo dobil.

Kar prej sem navdušen na vse grlo pel,
Sem strastno sovražit', preganjat' začel.

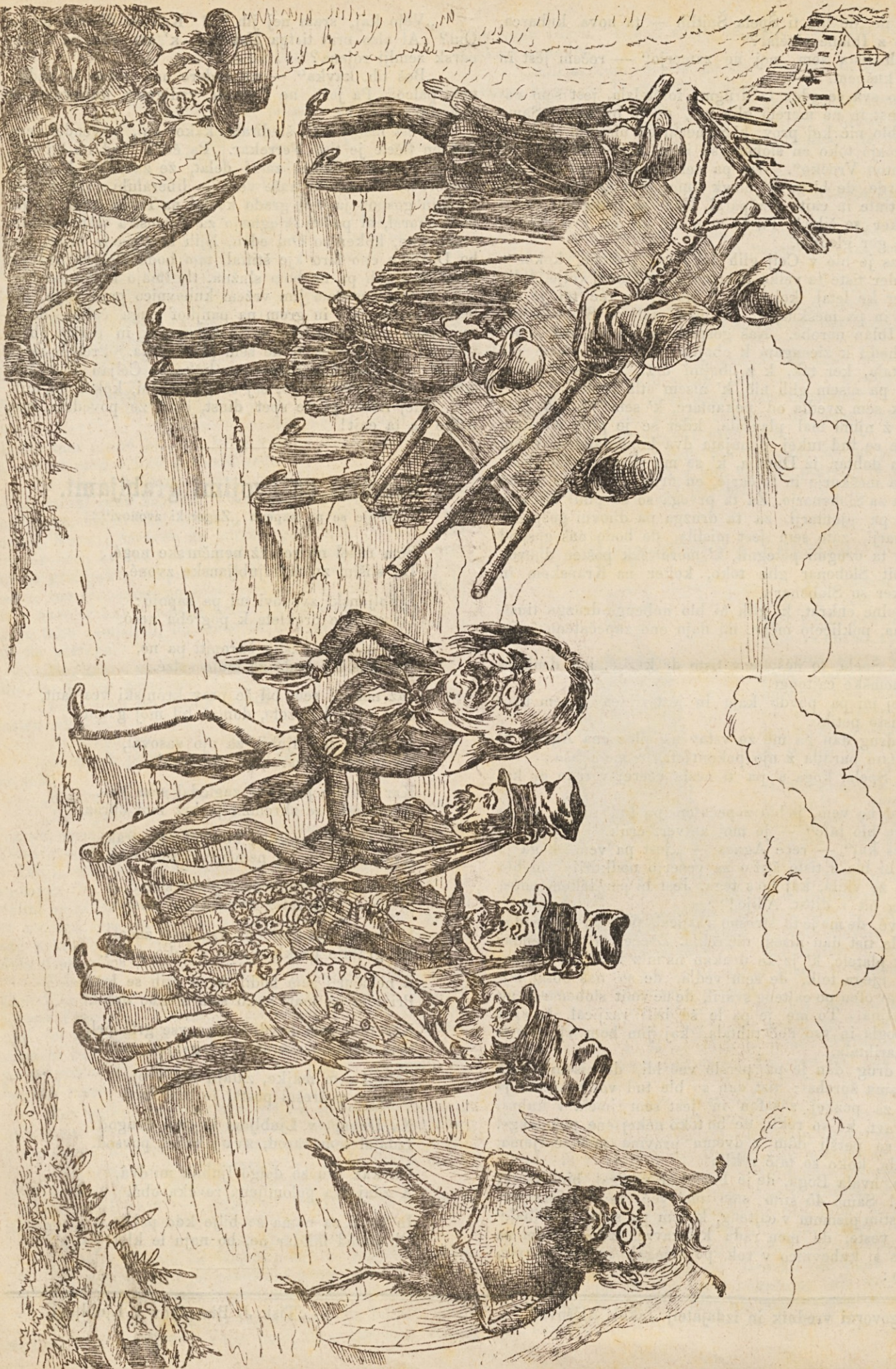
Zatajil sem majko, zatajil rod svoj,
A tujec požrešni postal je brat moj.

Na Dunaj', v Ljubljani in tudi drugod
Izdajal sem narod, svoj narod povsod.

Oh kak sva se dolgo ljubila mi-dvá,
A zdaj sva polomljena revčeka obá.

In bo li za nama še bilje kdo pel?
Oh narod nikdar ne, bo naju le klel!

Pogreb „prokletih grabelj“.

(Pesem na trejti strani.)